

Biuletyn

Rady Dzielnicy III Miasta Krakowa

NR 5/2018 (grudzień)

egzemplarz bezpłatny

ISSN 1509-1708

*Szanowni Państwo,
Szanowni Sąsiedzi,
Szanowni Mieszkańcy Dzielnicy III
Prądnika Czerwonego, Olszy i Rakowic,
Szanowni Czytelnicy „Biuletynu Rady Dzielnicy III”*

*Życzymy Państwu pełnych radości i miłości
Świąt Bożego Narodzenia, a także zdrowia,
pomysłności oraz wielu okazji do radości
w nadchodzącym Nowym 2019 Roku*

Radni Dzielnicy III Prądnik Czerwony

W numerze:

Tak świętowaliśmy niepodległość –
str. 2, 6-8

Szansa na park kieszonkowy
w Rakowicach – str. 4

NOWA RADA DZIELNICY III PRĄDNIK CZERWONY

W wyborach, które miały miejsce w niedzielę 2 grudnia 2018 r. zostali wybrani następujący członkowie Rady Dzielnicy III Prądnik Czerwony (w kolejności alfabetycznej):

1. Anna Bałdyga
2. Marcin Borek
3. Mateusz Drożdż
4. Małgorzata Janiec
5. Dominik Jaśkowiec
6. Monika Kaczmarczyk
7. Maciej Kalemba
8. Franciszek Kasznik
9. Anna Krawczyk-Gorbatyuk
10. Piotr Majak
11. Piotr Moskała
12. Tomir Myśluborski
13. Joanna Pierzchała-Cempura

14. Arkadiusz Potyka
15. Małgorzata Radoń
16. Henryk Redkiewicz
17. Stanisław Skrzyński
18. Marcin Smolki
19. Michał Stachyra
20. Jacek Wojs
21. Paweł Wójcik

Nowa Rada Dzielnicy III Prądnik Czerwony zostanie zwołana już po zamknięciu tego numeru gazety. O tym, kto zostanie przewodniczącym, kto będzie w zarządzie, jakie będą komisje merytoryczne i kto będzie nimi kierował, będziecie mogli Państwo dowiedzieć się z informacji na stronie internetowej Rady Dzielnicy III: www.dzielnica3.krakow.pl.

Tu rodziła się wolność rakowickiego
lotniska – str. 12-13

Rozstrzygnięcie konkursu „Patroni
krakowskich ulic” – str. 14-15

Tak świętowały stulecie odzyskania niepodległości instytucje w Dzielnicy III Prądnik Czerwony

Efekty konkursu na najpiękniejszy kotylion narodowy w Szkole Podstawowej nr 114

Dialog Ojców Niepodległości w Liceum Ogólnokształcącym Zakonu Pijarów

Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 114 podczas widowiska Duma i Radości

Wieczór pieśni patriotycznej w Szkole Podstawowej nr 2

Uczestnicy widowiska Duma i Radości

Zasadzenie dębu przed Gimnazjum nr 9

Bieg Niepodległości w Szkole Podstawowej nr 95

Interaktywne widowisko „Biało-czerwona szachownica” w Młodzieżowym Domu Kultury przy al. 29 Listopada 102

Fot. SP nr 2, SP nr 95, SP nr 114, Gimnazjum nr 9, LOZP ZSPS Pijarów, Mateusz Drożdż

Sobota z grami

Uczestnicy Festiwalu Gier Logicznych w trakcie zabawy i konkursów. Fot. Mateusz Drożdż

Kostki, pionki, żetony, figury, karty, kulki, a także krążki i kubeczki stukwały, szeleściły i grzechotały prawie przez całą sobotę 17 listopada 2018 r. Tego dnia odbyły się dwie tegoroczne edycje Festiwalu Gier Logicznych.

Ci, którzy zdecydowali się na przyjęcie rano do Szkoły Podstawowej nr 114, a po południu do Młodzieżowego Domu Kultury przy al. 29 Listopada 100, mogli pograć we współczesne gry logiczne, których tajniki były szybko opisy-

wane przez wolontariuszy z Polskiego Towarzystwa Kulturalnego O/ Kraków. Organizatorzy przygotowali nie tylko możliwość grania, ale i wygrania nagród w organizowanych konkursach. Imprezę wspomagały także Miejskie Centrum Dialogu oraz Referat ds. Rewitalizacji – oba z Wydziału Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Krakowa, a liczne nagrody – wspomagając w ten sposób Radę Dzielnicy III oraz Młodzieżowy Dom Kultury przy al. 29 Listopada - ufun-

dowała Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Rodziny Marzena Paszkot.

Warto przypomnieć, że w ubiegłym roku Festiwal został nagrodzony przez portal CzasDzieci.pl nagrodą „Złoty Słonecznik” za najbardziej rozwojowe wydarzenie dla dzieci i młodzieży w kategorii „Logika”.

Mateusz Drożdż
Radny Dzielnicy III Prądnik Czerwony

Tajemnicza uroczystość

Taką oto fotografię, przedstawiającą – jak głosi napis na odwrocie „Orkiestrę

Orkiestra na Prądniku Czerwonym”.
Fot. ze zbiorów prywatnych

na Prądniku Czerwonym” – otrzymała, Rada Dzielnicy III Prądnik Czerwony od jednej z Mieszkanek. Niestety, nie wiemy nic więcej o osobach, dokładnym miejscu i czasie zdarzenia, uwiecznionym na tym zdjęciu. Być może jednak wśród naszych Czytelników jest ktoś, kto mógłby podzielić się wiedzą na temat osób, miejsca i okoliczności wykonania zdjęcia – prosilibyśmy w takim przypadku o kontakt z Radą Dzielnicy III: telefonicznie 12 412 49 13, mailowo: rada@dzielnica3.krakow.pl lub listownie: Rada Dzielnicy III, ul. Naczelna 12, 31-421 Kraków.

Mateusz Drożdż
Radny Dzielnicy III Prądnik Czerwony

Redakcja „Biuletynu Rady Dzielnicy III Miasta Krakowa”:

Aniela Dirks – redaktor naczelna, **Mateusz Drożdż** – redaktor wydania, **Marek Zborowski** – sekretarz redakcji i redaktor techniczny, **Paweł Wójcik** wraz z Komisją Promocji, Informacji i Łączności z Mieszkańcami.

Druk: Drukarnia Kolejowa Kraków, www.drukpol.pl

Wydawca: Rada Dzielnicy III Prądnik Czerwony, ul. Naczelna 12, 31-421 Kraków

Redakcja: ul. Naczelna 12, 31-421 Kraków.

Texty w wersji elektronicznej można składać osobiście na nośnikach w siedzibie Rady Dzielnicy III, wysyłać na adres Rady: ul. Naczelna 12, 31-421 Kraków lub wysyłać pocztą elektroniczną na adres: rada@dzielnica3.krakow.pl.

Redakcja zastrzega sobie prawo do edycji nadesłanych materiałów, zmiany tytułów i dokonywania skrótów. Przysłanych lub dostarczonych materiałów Redakcja nie zwraca.

Radni Dzielnicy III publikują w „Biuletynie” nieodpłatnie i taką samą formę Redakcja „Biuletynu” może zaproponować innym autorom artykułów lub zdjęć.

Miejsce i data wydania: Kraków, grudzień 2018, nr 5/2018

Nakład: 8000 egzemplarzy

ISSN: 1509-1708

„Biuletyn” jest gazetą bezpłatną

BIURO RADY DZIELNICY III

Zaprasza w porach przyjęć
w poniedziałki, wtorki, środy i piątki
w godz. 10.00 – 13.00
telefon i faks: 12 412 49 13
e-mail: rada@dzielnica3.krakow.pl
www.dzielnica3.krakow.pl

DARMOWE PORADY PRAWNE W CZWARTKI

Rada Dzielnicy III Prądnik Czerwony zaprasza do swojej siedziby przy ul. Naczelnej 12 na darmowe porady prawne, które odbywają się w drugie czwartki miesiąca i są prowadzone przez prawnika reprezentującego Kancelarię Radcy Prawnego Agnieszka Rembiesa, która mieści się przy ul. Skawińskiej 22/5, 31-066 Kraków, tel. 12 633 19 86, 501 189 800, e-mail: kancelaria@rembiesa.pl.

Najbliższe dyżury odbędą się w następujące czwartki: 10 stycznia, 14 lutego, 14 marca, 11 kwietnia, 9 maja, 13 czerwca 2019 r. w godz. 14-17. W przypadku dyżurów organizowanych w Radzie Dzielnicy III nie stosujemy żadnych kryteriów wiekowych, czy dochodowych, są one otwarte i bezpłatne dla wszystkich zainteresowanych mieszkańców.

Prawnicy i Rada Dzielnicy III zapraszają wszystkich potrzebujących takiej porady.

Marek Zborowski

Szansa na park kieszonkowy w Rakowicach

Tereny rekreacyjne pomiędzy ul. Pilotów i Dzielskiego. Fot. Anna Bałdyga

Zarząd Zieleni Miejskiej oficjalnie rozpoczął prace nad rewitalizacją obszaru zielonego pomiędzy blokami przy ul. Pilotów i Dzielskiego – czyli popularnej „górką” oraz okrągłaka. Otwiera to możliwość nie tylko do przywrócenia legendarnej „zielonej ławeczki”, o którą dopominają się okoliczni mieszkańcy, ale także wprowadzenia nowych udogodnień. Trwają konsultacje w sprawie tematu przewodniego przyszłego parku kieszonkowego. Pierwsze projekty mają pojawić się już na wiosnę przyszłego roku.

Warsztaty konsultacyjne z mieszkańcami w tej sprawie odbyły się 22 listopada 2018 r. Podczas spotkania uczestniczący w nim okoliczni mieszkańcy, w pierwszej kolejności zwrócili uwagę na brakujące elementy infrastruktury, tj. monitoring, czy dodatkowe ławeczki. Następnie wspólnie dyskutowaliśmy nad przyszłym charakterem tego obszaru i jego funkcją rekreacyjną. Zgodną wolą przybyłych na spotkanie było, aby zachować istniejące wzniesienie – górkę, która zwłaszcza zimą służy zabawie dzieci. To element łączący pokolenia, sprzyjający integracji lokalnej społeczności. Nawet najstarsi mieszkańcy mają do tego wzniesienia duży sentyment. A zatem górką musi pozostać!

Jednym z tematów dyskutowanych na spotkaniu było także nowe wyposażenie omawianego obszaru. W bezpośredniej bliskości „górką” znajduje się już plac zabaw oraz siłownia napowietrzna, jak również kamienne stoły do ping-ponga. W tym punkcie debaty uczestnicy zaproponowali m.in. hamaki miejskie, tzw. stół piknikowy oraz przede wszystkim powrót legendarnej „zielonej ławeczki”.

W drugiej części spotkania organizatorzy poprosili o propozycje motywu przewodniego rewitalizacji. Uczestnicy wykazali się dużą

pomysłowością jak również znajomością historii miejsca. Wśród propozycji tematu przyszłego parku kieszonkowego były: lotnictwo (nawiązanie do lotniska w Rakowicach i działającego tam obecnie Muzeum Lotnictwa Polskiego), ułani (nieopodal terenu stacjonowali ułani 8. Pułku księcia Józefa Poniatowskiego), czy krajobraz sielski, nawiązujący do wiejskiego charakteru okolicy, m.in. młyna, od którego nazwę wzięło dzisiejsze rondo Młyńskie.

Oczywiście, trudno będzie uwzględnić wszystkie potrzeby i sugestie, jednak warsztaty z mieszkańcami dały przedstawicielom ZZM dobre wyobrażenie na temat oczekiwań mieszkańców. Jednocześnie przyszli projektanci parku mają dosyć dużą swobodę, aby w projekcie uwzględnić elementy, które z powodzeniem sprawdzają się w innych realizacjach.

Parki kieszonkowe to jeden ze sztandarowych projektów Zarządu Zieleni Miejskiej. Miejsca te choć niepozorne, często nie przekraczające 5000 m², mają jednak istotne znaczenie dla użytkowników je krakowian. Ważne, abyśmy jako mieszkańcy włączyli się w ten proces i mieli wpływ na to, jak wygląda nasze najbliższe otoczenie. A jak pokazuje doświadczenie, uwagi mieszkańców są mocno brane pod uwagę przy pracach rewitalizacyjnych. Być może świadomość wspólnego działania i odpowiedzialności za te skrawki zieleni w sąsiedztwie wpływa także na fakt, że jak dotąd żaden z nowopowstałych parków kieszonkowych nie został zniszczony przez chuliganów. To oczywiście cieszy, a zatem czekamy na kolejny projekt z aranżacją przestrzeni wokół „górką”.

Anna Bałdyga
Radna Dzielnicy III Prądnik Czerwony

Profanacja kapliczki

Wielu mieszkańców Rakowic i Olszy, a także pozostałych osiedli naszej Dzielnicy oraz innych rejonów Krakowa w drodze do szkoły, pracy, kościoła, na zakupy lub w celu załatwienia różnych spraw mija codziennie charakterystyczne miejsce u zbiegu ulic Młyńskiej i Młyńskiej Bocznej, jakim jest niewielka kapliczka Matki Bożej. Niektórzy z nich zatrzymują się przy niej na chwilę modlitwy. Czasami można spotkać tam większą grupę osób odmawiających Litanię Loretańską lub różaniec. Okoliczni mieszkańcy bardzo dbają o jej otoczenie, sadząc tam kwiaty i przynosząc bukiety kwiatów. Kapliczka jest również bohaterką wiersza autorstwa Stefana Płachty, niezjącego już wieloletniego organisty Parafii Najśw. Imienia Maryi w Rakowicach, który mieszkał w jej pobliżu w bloku przy ul. Młyńskiej 7.

W nocy z 14 na 15 listopada 2018 r. miała miejsce profanacja kapliczki, w wyniku której została rozbita figura Matki Bożej i chrońące ją szyby. Zawiadomienie o tym zdarzeniu zostało złożone przez Parafię Najśw. Imienia Maryi na Komisariacie Policji III. Na

Zniszczona kapliczka.
Fot. Parafia NIM

prośbę ks. bp. Jana Szkodonia codziennie aż do Uroczystości Niepokalanego Poczęcia Matki Bożej przy zdewastowanej kapliczce o godz. 15 gromadzili się rakowiccy parafianie na wspólnej modlitwie w ramach ekspiacji za dokonaną profanację. Ponadto w niedzielę 18 listopada w kościele Najśw. Imienia Maryi zostało odprawione nabożeństwo przebłagalne za znieważenie miejsca kultu oraz w intencji sprawców tego zdarzenia. W odnowienie kapliczki włączyła się również Spółdzielnia Mieszaniowa „Ugórek”, która wprawiła w niej nowe szyby.

W sobotę 8 grudnia o godz. 12 w Uroczystości Niepokalanego Poczęcia Matki Bożej w kościele Najśw. Imienia Maryi zostało odprawione nabożeństwo Godzina Łaski. Na jego zakończenie dokonano poświęcenia nowej figury Matki Bożej, którą ufundował jeden z parafian. Następnie została ona przeniesiona w uroczystej procesji i umieszczona w kapliczce.

Paweł Wójcik
Radny Dzielnicy III Prądnik Czerwony

Zaproszenie do Melioraka na „Styczniowe Targi Szkół Zawodowych”

Rok szkolny 2019/2020 przyniesie w oświacie polskiej kolejne bardzo poważne zmiany. Przesną funkcjonować gimnazja, a swoją działalność rozpoczną pięcioletnie technika oraz czteroletnie licea ogólnokształcące. Przed koniecznością dokonania jednego z najważniejszych wyborów w życiu – gdzie kontynuować edukację – staną nie tylko uczniowie trzecich klas gimnazjów, które przechodzą już do historii, lecz także pierwszy rocznik opuszczający ośmioklasową szkołę podstawową.

Od szesnastu lat pomagaliśmy absolwentom gimnazjów podjąć tę jakże ważną decyzję, organizując w obiektach Zespołu Szkół Inżynierii Środowiska i Melioracji „Styczniowe Spotkania Gimnazjalistów” imprezę o charakterze edukacyjno – wychowawczym, mającą na celu promocję oferty edukacyjnej krakowskich zespołów szkół technicznych. Zamierzamy kontynuować nasze przedsięwzięcie pod inną nazwą, jednak jego cel, uczestnicy i przebieg pozostanie prawie bez zmian.

Już dziś zapraszamy do wzięcia udziału w XVII „Styczniowych Targach Szkół Zawodowych w Melioraku”. Zapewniamy, że 31 stycznia 2019 r. stworzymy niepowtarzalną okazję dokładnego poznania, w ciągu jednego dnia i w jednym miejscu, dzięki bardzo zróżnicowanym formom, oferty edukacyjnej niemalże wszystkich krakowskich szkół technicznych, których nazwy bardzo często mają niewiele wspólnego z proponowanymi przez nie kierunkami kształcenia. Najlepszym tego przykładem jest organizator imprezy – Zespół Szkół Inżynierii Środowiska i Melioracji, kształcący w wielu zawodach na poziomie technikum, które zupełnie nie wynikają z jego nazwy, takich jak: technik organizacji reklamy, technik architektury krajobrazu, technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej, technik usług fryzjerskich, technik ogrodnik i wreszcie – technik inżynierii środowiska i melioracji, a na poziomie szkoły branżowej – w zawodzie fryzjer.

Styczniowe Targi Szkół Zawodowych od zawsze cieszą się dużym zainteresowaniem młodzieży. Fot. Mateusz Drożdż

Naprawdę warto 31 stycznia 2019 roku, w godz. 8.00 – 14.00 wziąć udział w „Targach”, żeby bezpośrednio zapoznać się z ofertą edukacyjną nie tylko organizatorów, lecz także:

- Zespołu Szkół Budowlanych nr 1, ul. Szablowskiego 1,
- Zespołu Szkół Budowlanych PPB „Chemobudowa – Kraków” SA, os. Uroczę 13,
- Zespołu Szkół Mechanicznych nr 1 im. Szczepana Humberta, al. Mickiewicza 5,
- Zespołu Szkół Mechanicznych nr 2 im. Kazimierza Górskiego, al. Gen. Skrzyneckiego 12,
- Zespołu Szkół Mechanicznych nr 3 im. Gen. Władysława Sikorskiego, os. Szkolne 37,
- Zespołu Szkół Mechanicznych nr 4 im. Gen. Augusta E. Fieldorfa – Nila, ul. Podbrzezie 10,
- Zespołu Szkół Ekonomicznych nr 1, ul. Kapucyńska 2,
- Zespołu Szkół Ekonomicznych nr 2, im. Ignacego Daszyńskiego, os. Spółdzielcze 6,
- Zespołu Szkół Zawodowych nr 2, os. Szkolne 18,
- Zespołu Szkół Zawodowych Huty im. Tadeusza Sędzimiry, os. Złota Jesień 2,
- Zespołu Szkół Zawodowych Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa im. Walerego Goetla, ul. Brzozowa 5,

- Zespołu Szkół Chemicznych im. Marii Skłodowskiej – Curie, ul. Krupnicza 44,
- Zespołu Szkół Energetycznych, ul. Loretańska 16,
- Zespołu Szkół Elektrycznych nr 1 im. Powstańców Śląskich, ul. Kamińskiego 49,
- Zespołu Szkół Elektrycznych nr 2, os. Szkolne 6,
- Zespołu Szkół Gastronomicznych nr 1 im. mjr. Henryka Sucharskiego, os. Złotej Jesieni 16,
- Zespołu Szkół Gastronomicznych nr 2 im. Prof. Odon Bujwida, ul. Zamoyskiego 6,
- Zespołu Szkół Odzieżowych nr 1 im. Stanisława Wyspiańskiego, ul. Cechowa 57,
- Zespołu Szkół nr 1 im. św. Rafała Kalinowskiego, ul. Ułanów 3,
- Zespołu Szkół Geodezyjno – Drogowych i Gospodarki Wodnej im. Gabriela Narutkiewicza, ul. Lea 235,
- Zespołu Szkół Łączności im. Obrońców Poczty Polskiej w Gdańsku, ul. Monte Cassino 31,
- Zespołu Szkół Przemysłu Spożywczego, ul. Miechowity 6,
- Zespołu Szkół Poligraficzno – Medialnych im. Zenona Klemensiewicza, os. Tysiąclecia 38,
- Zespołu Szkół Rzemiosła i Przedsiębiorczości Małopolskiej Izby Rzemiosła i Przedsiębiorczości, ul. Rzeźnicza 4,
- Zespołu Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Franciszka Stefczyka z Czernichowa,
- XXIII Liceum Ogólnokształcącego z Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 9 w Krakowie.

Serdecznie zapraszamy.

Waldemar Czarnowicz
Nauczyciel
Zespół Szkół Inżynierii Środowiska
i Melioracji w Krakowie

Gala finałowa konkursu patriotycznego „Wiem wszystko o Polsce, bo jestem Polakiem”

„Niepodległość to wolność” – w taki sposób uczniowie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego pn. Centrum Autyzmu i Całościowych Zaburzeń Rozwojowych w Krakowie definiują słowo najbardziej popularne w Polsce w 2018 r. W tym właśnie roku świętujemy 100-lecie odzyskania przez nasz kraj niepodległości. Wychowankowie „Centrum Autyzmu” uczestniczyli z tej okazji w wielu imprezach organizowanych przez placówkę, m.in. sadzili drzewo wolności, wspólnie odśpiewali cztery zwrotki hymnu i uczestniczyli w konkursie patriotycznym „Wiem wszystko o Polsce, bo jestem Polakiem” organizowanym przez nauczycieli Ośrodka.

Głównym celem konkursu było promowanie wśród dzieci i młodzieży niepełnosprawnej idei patriotyzmu, utrwalanie wiedzy na temat historii państwa polskiego oraz kształtowanie poczucia świadomości narodowej i szacunku wobec własnego państwa. Organizując konkurs dla krakowskich szkół specjalnych dążono również do integracji niepełnosprawnych dzieci i młodzieży. Konkurs trwał od 15 października do 15 listopada 2018 r.

Uroczysta gala finałowa odbyła się 15 listopada 2018 r. o godz. 10.00 w sali teatralnej Parafii Rzymskokatolickiej Świętej Jadwigi Królowej przy ul. Łokietka 60 w Krakowie. Konkurs został objęty honorowym

patronatem Prezydenta Miasta Krakowa Jacka Majchrowskiego. Nagrody wręczali Marzena Paszkot – Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Rodziny, Dariusz Wicher – Radny Miasta Krakowa i Radny Dzielnicy III Prądnik Czerwony, Wanda Zasada – Radna Dzielnicy III Prądnik Czerwony, Urszula Gurba – przewodnicząca Stowarzyszenia „Przyszłość” oraz Aneta Garncarz – dyrektor SOSW pn. CA i CZR. Nagrodę specjalną dla szczególnie wyróżniającego się uczestnika konkursu ufundowała Rada Dzielnicy III Prądnik Czerwony.

Aneta Dziewońska
organizator konkursu, wicedyrektor CA

Świętowanie setnej rocznicy odzyskania niepodległości w Dzielnicy III

W świętowanie setnej rocznicy odzyskania niepodległości włączyło się wiele instytucji z Dzielnicy III Prądnik Czerwony.

Przedszkole nr 12 zorganizowało Rodzinny Konkurs Fotograficzny „Piękna nasza Polska cała” promujący patriotyzm, przejawiający się w dostrzeganiu i docenianiu piękna miejsc, krajobrazów, przyrody oraz historii Ojczyzny. 8 listopada w placówce odbyła się uroczystość pod hasłem „Przedszkolaki dla Niepodległej”, na którą złożyły się występ artystyczny i wspólne śpiewanie pieśni. 13 listopada przedszkolaki zwiedziły Kopiec Piłsudskiego.

8 listopada w Przedszkolu nr 14 odbyła się wieczornica, podczas której dzieci śpiewały pieśni oddające hołd bohaterom walczącym o nasz kraj. Pantomima przedstawiająca uwięzienie Białego Orła przypominała cierpienia Polski i Polaków podczas zaborów. Starszaki recytowały patriotyczne wiersze, a na zakończenie mali patrioci trzymając w ręku biało-czerwone serca zaśpiewali „11 listopada 1918 – zapamiętamy już na zawsze”. Dzień później przedszkole wzięło udział o godz. 11.11 w ogólnopolskiej akcji śpiewania hymnu.

Dzieci z Przedszkola nr 20 uczciły 30 października 100. rocznicę wyzwolenia Krakowa, przedstawiając symbole miasta w pracach plastycznych. 9 listopada wzięły udział w ogólnopolskiej akcji „Rekord dla Niepodległej” śpiewając hymn narodowy. W spektaklu „O trzech braciach” przedszkolaki zaprezentowały legendarne początki państwa polskiego. Później odbyła się muzyczna lekcja patriotyzmu, którą zakończyła grupa V z radością śpiewając: „Jesteśmy Polką i Polakiem, dziewczynką fajną i chłopakiem. Kochamy Polskę z całych sił! Chcemy być również kochać ją i ty, i ty...!”. 15 listopada odbył się Przedszkolny Pokaz Mody Patriotycznej na tle wystawy prac dzieci z motywami Polski „100 obrazków na stulecie”. 27 listopada przedszkolaki wzięły udział w konkursie recytatorskim „Uczniowie Niepodległej” organizowanym przez Szkołę Podstawową nr 128.

Przedszkole nr 65 odwiedził rodzic jednego z przedszkolaków, służący w Wojsku Polskim. Dzieci poznały obowiązki żołnierza i obejrzały wyposażenie niezbędne do wykonywania zadań służbowych. Dzięki tej wizycie mogły się one przekonać, jak trudna i niebezpieczna jest służba w wojsku.

9 listopada o godz. 11.11 dzieci z Przedszkola nr 122 zaśpiewały hymn narodowy

z dumą prezentując przypięte biało-czerwone kotyliony. W tym dniu odbyła się akademie, podczas której dzieci recytowały wiersze patriotyczne, śpiewały piosenki oraz tańczyły poloneza. Pamiętając o żołnierzach walczących o wolność Polski, 21 listopada przedszkolaki odwiedziły cmentarz Rakowicki, gdzie zapaliły znicze na grobach poległych i zamordowanych w służbie Ojczyzny.

Występ chóru Albertinum. Fot. Pijarski Klub Seniora

Przedszkole nr 123 wzięło udział 9 listopada w akcji „Rekord dla Niepodległej”. Ponadto w ogrodzie przedszkolnym zasadzono dąb na 100-lecie Niepodległości.

9 listopada dzieci z Przedszkola nr 162 przedstawiły program artystyczny dla rodziców. Wspólnie z zaproszonymi gośćmi odśpiewały hymn państwowi, a następnie zaprezentowały wiersze i piosenki patriotyczne oraz zatańczyły oberka, krakowiaka i poloneza. Przedszkole wzięło też udział w akcji „Rekord dla Niepodległej”.

6 listopada w Przedszkolu nr 178 odbyła się uroczysta akademie. Dzieci prezentowały wiersze, tańce oraz pieśni patriotyczne związane z historią Polski. 9 listopada w ramach akcji „Rekord dla Niepodległej” odśpiewały hymn narodowy.

W dniach 5-9 listopada w Szkole Podstawowej nr 2 obchodzono tydzień pod hasłem „Polska – moja Ojczyzna”, którego celem było uczenie dzieci miłości Ojczyzny nie tylko przez wiedzę, ale też przez doświadczanie, przeżywanie i odkrywanie tego wszystkiego, co sprawia, że czujemy się Polakami. W placówce zrobiło się biało-czerwono. W świętowanie 100. rocznicy odzyskania niepodległości włączyli się również rodzice przez rozmowy z dziećmi, odwiedzenie mogił walczących za Ojczyznę, spacer po Krakowie szlakiem ważnych pomników, przygotowywanie i zachęcanie dzieci do ubierania strojów w biało-czerwonych barwach przez cały tydzień. Dla

uczniów przygotowano sylabusy zawierające krótką historię Polski. 8 listopada odbył się Wieczór Pieśni Patriotycznych, który zgromadził uczniów z rodzinami, przyjaciół szkoły i mieszkańców osiedla na wspólnym śpiewaniu radości z odzyskania niepodległości.

Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 45 Sióstr Pijarek uczcili Święto Niepodległości programem artystycznym „Lekcja historii”, w którym tańcem i wspólnym śpiewem pie-

śni patriotycznych wyrazili radość oraz wdzięczność za dar wolności.

Obchody Święta Niepodległości w Szkole Podstawowej nr 64 rozpoczęły się 8 listopada od uroczystej akademie. Dzień później uczniowie na boisku szkolnym wspólnie odśpiewali hymn Polski, a następnie wykonano fotografię, na której utworzyli biało-czerwoną flagę. Dzieci uczestniczyły w muzealnej lekcji patriotyzmu „Kto Ty jesteś?” zorganizowanej przez Muzeum Narodowe, gdzie rozmawiały m.in. o patriotyzmie i symbolach narodowych. Uczniowie zorganizowali też śniada-

nie, podczas którego szukali odpowiedzi na pytania: „Jakie są nasze symbole narodowe?”, „Jakie są nasze barwy ojczyste?” i „Co ma z tym wspólnego zdrowe odżywianie i poszanowanie żywności?”. Odpowiedzi na nie znaleźli przygotowując kanapki wg własnego pomysłu, wykorzystując składniki w barwach biało-czerwonych. 14 listopada uczniowie uczestniczyli w warsztatach patriotycznych w Bibliotece Pedagogicznej, gdzie poznali wiele ciekawostek z życia Józefa Piłsudskiego, oglądając prezentację multimedialną i słuchając opowieści o marszałku, z której dowiedzieli się, że uwielbiał herbatę, kochał swojego konia Kasztankę i miał sposoby na niejadków. Największym zaskoczeniem okazała się jego pasja do... oglądania filmów Disneya. Uczniowie odwiedzili też Kopiec Kościuszki, gdzie przewodniczka przypominała im najważniejsze wydarzenia z życia patrona szkoły, obejrzała zgromadzone eksponaty, m.in. rysunki wykonane przez Tadeusza Kościuszkę, a ze szczytu kopca podziwiali panoramę miasta. Obchody Święta Niepodległości zakończyły się 15 listopada koncertem pieśni patriotycznych.

Szkoła Podstawowa nr 95 zorganizowała 8 listopada akademie, której scenariusz oparto na fragmentach prac literackich nagrodzonych w konkursach. Podczas niej uczniowie śpiewali pieśni narodowe, opowiadali dzieje ojczyste od czasów Mieszka I do 1918 r. i obejrzała film nagrany wcze-

śniej na Wawelu i w Collegium Maius, a także zatańczyli polonez do muzyki z filmu „Pan Tadeusz” Andrzeja Wajdy. 9 listopada szkoła włączyła się w ogólnopolską akcję „Rekord dla Niepodległej”. Śpiew hymnu poprzedziło wystąpienie nauczycielki historii Katarzyny Jakubińskiej na temat jego dziejów. Na wszystkich lekcjach wychowania fizycznego dzieci brały udział w biegu sztafetowym z flagą na dystansie 1100 m. Uczniowie mieli też okazję wcielenia się w osoby związane z odzyskaniem niepodległości, opowiadając o ich dokonaniach w krótkich filmikach. Wykazali się oni wielką wyobraźnią, mając bohaterów oczywistych jak Józef Piłsudski, czy Józef Haller, ale również inne osoby, jak dr Rafał Radziwiłowicz, który uczył Piłsudskiego, jak udawać obłąka, czy... Kasztanka. Dzieci z klas I-III przygotowały prace plastyczne, które udekorowały szkolne korytarze, uczyły się patriotycznych pieśni i wykonały ozdoby narodowe, które przypięły do galowych strojów 13 listopada w trakcie apelu. Podczas niego odśpiewano hymn i pieśni patriotyczne, przypomniano wydarzenia z historii Polski, wysłuchano instrumentacji do muzyki Fryderyka Chopina i zatańczono krakowiaka.

W Szkole Podstawowej nr 114 odbył się konkurs na „Najpiękniejszy kotylion narodowy”, a prace zaprezentowano na wystawie w głównym holu szkoły. Uczniowie wzięli też udział w Widowsku Dumy i Radości 2018. Tegoroczny Tydzień Patrona Szkoły w dniach 26-30 listopada nosił nazwę „Polska-tu zaczynają się marzenia” i został poświęcony poznawaniu naszego kraju. Mottem działań stały się słowa Arkadego Fiedlera z książki „Dywizjon 303”: „Chciałbym skierować apel do wszystkich rodaków na świecie, by nie głośzyli głosu swego serca i uświadomili sobie, czym jest ojczyzna i co im dać może”. W wydarzeniu wzięli udział uczniowie, nauczyciele, rodzice, współpracujące ze szkołą instytucje i zaproszeni goście. Na program złożyły się występ artystyczny, warsztaty, konkursy, wykłady oraz prezentacje pokazujące Polskę w całej różnorodności i bogactwie w aspekcie historycznym, współczesnych dokonań oraz możliwości.

Uczniowie Gimnazjum nr 9 wzięli udział 31 października w obchodach wyzwolenia Krakowa na pl. Niepodległości w Podgórzu. 8 listopada wręczono nagrody w konkursie na plakat o 100-leciu odzyskania niepodległości, śpiewano wspólnie pieśni, a na zakończenie zasadzono Dąb Stulecia ufundowany przez Jadwigę Jaworską, dyrektorkę szkoły w latach 2007-2018.

Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 9 przygotował konkurs „Drogi do wolności”. Udziału w nim wzięły szkoły z Dzielnicy III.

Składał się z dwóch części. Pierwsza poświęcona była znajomości wydarzeń historycznych, które złożyły się na odzyskanie niepodległości. Po wystudowaniu wykładu wygłoszonego w Dziale Edukacji Instytutu Pamięci Narodowej „Przystanek Historia” przystąpiono do rozwiązywania testu. Druga część miała formę gry terenowej w Muzeum Czynu Niepodległościowego na Oleandrach i Parku Jordanu. Uczestnicy znaleźli się w miejscach skąd wyruszyła 1. Kompania Kadrowa. Wśród zadań znalazły się odczytanie szyfru wojsk rosyjskich z I wojny światowej, udzielenie pierwszej pomocy rannemu żołnierzowi i przetransportowanie go

Konkurs teatralny „Jeszcze Polska nie zginęła” w Zespole Szkół nr 1. For. ZS nr 1

w bezpieczne miejsce, rzut granatem oraz rozgrywka w historycznej grze planszowej. Uczniowie liceum wzięli udział w projekcie edukacyjnym „Polonia Libre – droga do wolności” zorganizowanym przez Instytut Dialogu Międzykulturowego im. Jana Pawła II, Pospolite Ruszenie Szlachty Ziemi Krakowskiej oraz Stowarzyszenie Nowe Pręstrzeni, podczas którego wcielili się w parlamentarzystów przygotowujących konstytucję 2019 r. i 1919 r. Podsumowanie projektu oraz uchwalenie obydwu konstytucji nastąpiło 7 listopada w kinie Kijów, gdzie obejrzano film „Bitwa Warszawska”. Uczniowie kl. 8 i gimnazjaliści 9 listopada w sposób „lotniczy” uczcili Święto Niepodległości, wysłuchując wykładu Katarzyny Zielińskiej z Muzeum Lotnictwa Polskiego, oglądając film o Dywizjonie 303 i śpiewając hymn.

Zespół Szkół Społecznych nr 7 STO wzięli udział 9 listopada w akcji „Rekord dla Niepodległej”. Uczniowie uczestniczyli w akademii, podczas której przypomnieli sukcesy Polaków w ciągu minionego stulecia oraz przybliżyli kalendarium ostatnich 100 lat.

Uczniowie Zespołu Szkół Inżynierii Środowiska i Melioracji uczestniczyli 31 października w obchodach 100. rocznicy wyzwolenia Krakowa na pl. Niepodległości w Podgórzu. 9 listopada odbyły się dwie uroczyste akademie, ukazujące losy Polski od utraty niepodległości w 1795 r. do jej odzyskania w 1918 r. Występ uczniów oparty

na scenariuszy Beaty Biały był połączeniem prezentacji multimedialnej, recytacji wierszy, narracji oraz śpiewania hymnu i pieśni patriotycznych.

9 października w Zespole Szkół nr 1 odbyła się IV. Dyktando Niepodległościowe „Po polsku o niepodległości”, w którym zmierzono się z tekstem prezentującym rolę kobiet w dążeniach niepodległościowych, przygotowanym przez Stowarzyszenie Polonistów oraz Fundację Zawsze Warto. Pojawiły się w nim zatem oddziały żeńskie Drużyn i Związków Strzeleckich, dziewczęta z Pogotowia Społecznego PWRK i żona Józefa Piłsudskiego – Aleksandra. Językowe siurpryzy sprawiły, że w ich trzęsawiskach chyżo grzęzły najtęższe umysły. 19 października uczniowie wzięli udział w konferencji „Kolejarze Polscy dla Niepodległej Ojczyzny” prezentującej wkład kolejarzy w odzyskanie niepodległości. Tematyka wykładów nawiązywała do początków polskich kolei, sytuacji kolejarzy w latach 1914-1918 i znaczącej roli pociągów pancernych w walce o niepodległość. 23 października odbył się konkurs „Zdrowe symbole narodowe”. 30 października w Centrum Kongresowym ICE młodzież z internatu uczestniczyła w koncercie

Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego. Podczas wielobarwnego widowiska wzięła udział w znamiennej lekcji historii począwszy od średniowiecza i renesansowych pługów na Wawelu, poprzez śpiew znanych utworów i tańce po czasy żołnierzy wyklętych. 31 października uczniowie wzięli udział w obchodach 100-lecia wyzwolenia Krakowa na pl. Niepodległości. 7 listopada młodzież z internatu odwiedziła groby żołnierzy pełniących wieczną wartę na cmentarzu Rakowickim. Znicze zapalono pod pomnikami Armii Kraków i Orląt Krakowskich, mauzoleum uczestników powstań śląskich i wielkopolskiego oraz weteranów powstania styczniowego, a także na kwaterach żołnierzy poległych we wrześniu 1939 r. Placówka przygotowała też okolicznościowy numer szkolnej gazetki „Rumor” prezentujący wiersze, prozę i plakaty uczniów, będące odpowiedzią na pytanie „A Tobie z czym kojarzy się Polska?”. Słowa hymnu „Jeszcze Polska nie zginęła” stały się mottem konkursu teatralnego. Młodzież zaprezentowała przedstawienia przenoszące w atmosferę listopada 1918 roku i lata XX-lecia międzywojennego. Na scenie pojawiły się postacie ojców niepodległości, pieśni patriotyczne i piosenki żołnierskie. I miejsce zdobył spektakl „Pociąg do wolności”.

W Zespole Szkół Przemysłu Spożywczego zaprezentowano wystawę dotyczącą bitwy pod Dytiatynem zwanej „polskimi Termopilami”. 8 listopada uczniowie wzięli

udział w widowisku Duma i Radość organizowanym przez Krakowskie Kuratorium Oświaty. Uroczystość rozpoczęła msza św. na Wawelu. Następnie wszyscy przeszli w pochodzie patriotycznym do Parku Jordana z dumą niosąc kotyliony, chorągiewki i flagi w barwach narodowych. Szkoła zaangażowała się w przygotowanie poczęstunku dla młodzieży biorącej udział w wydarzeniu.

W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym pn. Centrum Autyzmu i Całościowych Zaburzeń Rozwojowych 9 listopada odśpiewano hymn w ramach akcji „Rekord dla Niepodległej”. Następnie odbyło się patriotyczne karaoke, po czym zasadzono „Drzewko Niepodległości”. Uczniowie uczestniczyli też w konkursie patriotycznym „Wiem wszystko o Polsce, bo jestem Polakiem”. Gala finałowa odbyła się 15 listopada w sali teatralnej parafii św. Jadwigi Królowej. Konkurs objął honorowym patronatem Prezydent Miasta Krakowa Jacek Majchrowski.

Obchody Święta Niepodległości w Liceum Ogólnokształcącym Ojców Pijarów rozpoczęły się od wystuchania „Bogurodicy” i wspólnego odśpiewania hymnu. Następnie uczniowie zaprezentowali spektakl „Dialogi ojców niepodległości”, będący zainscenizowaną rozmową z Ignacym Daszyńskim, Romanem Dmowskiem, Wojciechem Korfanty, Ignacym Janem Paderewskim i Józefem Piłsudskim. Najbardziej spektakularnym momentem obchodów było wspólne śpiewanie pieśni patriotycznych z towarzyszeniem chóru

szkolnego ze specjalnie na tę okazję przygotowanych pamiątkowych śpiewników. W Szkole Podstawowej Zakonu Pijarów uczniowie wzięli udział w warsztatach organizowanych przez Muzeum Historyczne Miasta Krakowa pt. „Kto Ty jesteś? – Polak mały”, gdzie poznali szczegóły związane z historią Polski, zmianami wyglądu godła na przestrzeni wieków, wybitnymi Polakami oraz wykonali kokardy narodowe. Szkolne obchody Święta Niepodległości trwały cały tydzień. Samorząd szkolny przygotował dla wszystkich biało-czerwone przypinki oraz ogłosił konkurs na dekorację w symbole narodowe klas, zaś dyrekcja okien na korytarzu. Delegacje nauczycieli i uczniów złożyły kwiaty, zapaliły znicze oraz pomodliły się przed tablicą upamiętniającą zamordowanego w Katyniu Zygmunta Bielińskiego.

13 listopada odbył się apel, podczas którego uczniowie przedstawili historię Polski, recytowali wiersze oraz zaśpiewali hymn i piosenki patriotyczne.

Młodzieżowy Dom Kultury z al. 29 Listopada w ramach cyklu „Tradycja z nutą i kolorem” zorganizował 10, 13 i 20 listopada widowisko interaktywne dla dzieci „Biało-czerwona szachownica opowiadające

Zasadenie Dębu Niepodległości w Przedszkolu nr 123. Fot. Przedszkole nr 123

Wieczornica w Przedszkolu nr 14. Fot. Przedszkole nr 14

o początkach lotnictwa w Krakowie. 1 grudnia w ramach cyklu „Okno w historię” odbył się spacer „Niepodległość w Rakowicach – ułani i lotnicy” organizowany wspólnie z Radą Dzielnicy III, który poprowadził Mateusz Niemiec z Muzeum Historycznego Miasta Krakowa.

Najmłodsze zawodniczki z sekcji koszykówki KS Prądniczaneczki wzięły udział 11 listopada w Niepodległościowym Turnieju Koszykówki dziewcząt w kategorii U13. Zawody odbyły się na hali CSiR Politechniki Krakowskiej.

KS Wieczysta zorganizowała 11 listopada I Bieg Niepodległości. Zawodnicy rywalizowali w kilku grupach wiekowych na trasie przełajowej o długości 1 km na obiektach klubu. Po dekoracji zwycięzców w samo południe odśpiewano wspólnie hymn Polski.

6. Batalion Dowodzenia wziął udział 10 listopada w pikniku „Służymy Niepodległej” na Rynku Głównym, podczas którego zaprezentował swój sprzęt. 11 listopada żołnierze wzięli udział w głównych uroczystościach Święta Niepodległości na pl. Matejki przed Grobem Nieznanego Żołnierza. Czerwone berety z Rakowic uczciły również 100-lecie odzyskania niepodległości wspólnie z innymi oddziałami 6. Brygady Powietrznodesantowej skokami spadochronowymi nad Pustynią Błędowską, biorąc udział w biegu w Białym Kościele w umundowaniu o długości 11 km oraz pokonując trasę 100 km biegnąc wokół Błotnospisza wspólnie z żołnierzami wojsk specjalnych i obrony terytorialnej. 13 listopada na terenie koszar przy ul. Ułanów odbyła się akcja „100 litrów krwi na 100 lat niepodległości”, w której wzięli udział żołnierze i cywile. Był to symboliczny gest, że Ci, którzy w obronie Ojczyzny są gotowi przelewać krew, tym razem oddają ją dla ratowania zdrowia obywateli Polski.

11 listopada w Parafii Pana Jezusa Dobrego Pasterza odbył się koncert pieśni patriotycznych w wykonaniu chóru Pastores. W Parafii św. Jana Chrzyciela Wspólnota Akademicka „Psalterion” zorganizowała w tym dniu patriotyczne śpiewanie podczas wieczoru pt. „Niepodległa”. 13 listopada w auli parafialnej odbył się wykład „Pięć pokoleń Polaków na drodze do niepodległości” ks. prof. Jacka Urbana z Wydziału Historii

i Dziedzictwa Kulturowego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II. W Parafii Najświętszego Imienia Maryi Pijarski Klub Seniora zorganizował 18 listopada „Spotkanie z pieśnią patriotyczną”, podczas którego wystąpił chór Albertinum, recytowano wiersze i wspólnie śpiewano pieśni patriotyczne.

Wiele lat temu nasi przodkowie doprowadzili walką, poświęceniem własnego życia oraz odważnymi i mądrymi decyzjami do wyzwolenia naszego kraju z wieloletniej niewoli. Wydarzeniom tym towarzyszyła wielka radość wśród Polaków. Dzięki temu od 100 lat Polska jest niepodległym krajem.

Paweł Wójcik
Radny Dzielnicy III Prądnik Czerwony

„Kopiec pamięci” – wystawa poświęcona historii Kopca Józefa Piłsudskiego

W 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości Muzeum Historyczne Miasta Krakowa zdecydowało o stworzeniu triady wystaw poświęconych tematyce patriotycznej pod wspólnym tytułem „Krakowski hejnał wolności”. Pierwszą z nich jest otwarta 5 sierpnia w oddziale Dom Zwierzyniecki ekspozycja poświęcona dziejom Kopca Józefa Piłsudskiego zatytułowana „Kopiec pamięci”. Kolejne dwie - w Wieży Ratuszowej i w Muzeum Podgórze - opowiadają odpowiednio: o Świątce Zjednoczenia Armii w październiku 1919 r. („Wieża pamięci”) oraz o procesie odzyskania niepodległości w Krakowie w dniach 30-31 października 1918 r. pod znamennym tytułem „Wolność przyszła z Podgórze”.

Na wystawie zwierzynieckiej zapoznaliśmy odwiedzających z entuzjazmem społeczeństwa, które chcąc uczcić tak wielkie wydarzenie, jakim było zrzucenie jarzma niewoli, postanowiło usypać kopiec. Ta niezwykła budowla miała powstać ku czci całych pokoleń walczących o wolność. Osobą, która skupiała w sobie tę zwycięską walkę był Józef Piłsudski, stąd bez większego sprzeciwu ziemny monument nazwano jego imieniem już w 1934 r.

Ekspozycja podzielona jest na pięć części. Pierwsza z nich to wyjaśnienie pomysłu sypania Kopca, jego lokalizacja na Sowińcu i data poświęcenia kamienia węgielnego pod budowę – 6 sierpnia 1934 r. – w 20. rocznicę wymarszu Pierwszej Kompanii Kadrowej z krakowskich Oleandrów. W drugiej części goście zaproszeni są do zapoznania się z przebiegiem tej największej akcji patriotycznej II Rzeczypospolitej: zaczynamy od inauguracji sypania, gdzie prezentujemy artykuły prasowe, zachowane depesze przesyłanych przez gołębie pocztowe, czy kopie grafik Stanisława Ostoi-Chrostowskiego.

Na wystawie prezentujemy jedyną zachowaną księgę wpisów „Ochotników budowy Kopca”, w której swoje podpisy składały zarówno oficjalne delegacje państwowe, wojskowi, jak i grupy szkolne. Druga zachowana księga znajduje się w Archiwum Narodowym w Krakowie, ale zawiera wpisy powstałe już po usypaniu Kopca. Ksiąg ochotników budowy było kilkanaście.

Kolejne działy tematyczne to prace budowlane, pokazujemy zdjęcia archiwalne z prowadzonych prac ziemnych, wypowiedzi budowniczych ziemnego monumentu, prace konkursowe na otoczenie Kopca wraz z oryginalną makietą z 1937 r.! Nie mogło zabraknąć taczek, które stały się niejako symbolem całego przedsięwzięcia – prasa donosiła, że każdy, kto pojawił się na Sowińcu, chciał wywieźć taczkę ziemi na szczyt lub przynajmniej z nimi się... sфотографować!

Ważnym elementem wznoszenia stożka ku czci Marszałka była przywożona ziemia z pól bitewnych, gdzie żołnierz polski przelewa krew za wolność Ojczyzny – stąd inna nazwa Kopca: „Mogiła Mogił”. Ta symboliczna ziemia pobierana uroczystie w obecności lokalnych władz umieszczana w specjalnie

Wystawa „Kopiec pamięci”. Fot. Andrzej Janikowski

Taczki, którymi wożono ziemię w trakcie budowy Kopca. Stanowisko Rady Dzielnicy VII Zwierzyniec podczas Dnia Otwartego Magistratu. Fot. Mateusz Drożdż

przygotowanych na ten cel urnach z towarzyszącym jej protokołem pobrania przywożona była przez delegacje i składana w Kopcu. Dlatego też zaprezentowaliśmy wybrane z kolekcji MHK oraz innych instytucji urny, które w 1936 r. znajdowały się na wystawie „1000 urn” w odwachu przy Wieży Ratuszowej. Do ciekawych eksponatów zaliczają się także zgromadzone pamiątki, które można było zakupić na Sowińcu przy okazji prac nad pomnikiem: karty pocztowe z okolicznościami znaczkami, miniaturowe taczki drewniane bądź blaszane i przede wszystkim małe łopatki z pamiątkową inskrypcją, medale i przypinki.

Kolejna część ekspozycji to klatka schodowa, gdzie zapoznaliśmy się z afiszami propagującymi przyjazd do Krakowa i oddanie hołdu Marszałkowi. To również miejsce, gdzie eksponujemy archiwalne filmy z lat 30. kręcone na Sowińcu oraz stylizowany album zawierający zdjęcia krakowian (ale nie

tylko) śpiących Kopiec. Na wystawie prezentujemy oczywiście kopie fotografii. Jeśli macie Państwo w swoich albumach zdjęcia z tego wydarzenia zachęcamy do przesyłania skanów na adres: zwierzyniec@mhk.pl

Kolejne dwa pomieszczenia ukazują dramatyczne dzieje Kopca w czasie II wojny światowej oraz w okresie PRL-u, kiedy został skazany na zniszczenie i zapomnienie. W pierwszej sali na parterze emitowana jest krótka animacja, która zapoznaje zwiedzających z mało znaną brawurową akcją młodego konspiratora Edwarda Wyroby ps. „Sylwan”, który w 1941 r. w nocy z 11 na 12 listopada wywiesił na szczycie Kopca polską flagę. Co warto podkreślić animacja jest autorstwa wnuka „Sylwana” – Tomasza Głodka. Druga sala to plany zniszczenia Kopca przez Niemców w czasie okupacji, który razem z Kopcem Kościuszki miał podzielić tragiczny los innych polskich pomników, do czego na szczęście nie doszło. Lata powojenne i okres PRL-u zostały zdominowane przez niechęć władz do koniecznej renowacji kopca, ale z drugiej strony do czynnego zaangażowania dwóch osób: Witolda Friedberga walczącego o przyznanie środków na ratowanie Kopca oraz Józefa Herzoga, który jednocześnie środowisko legionowe walczył o pamięć Marszałka Józefa Piłsudskiego, ze szczególnym uwzględnieniem Kopca. Wysiłek Herzoga wydał owoce, kiedy w 1980 r. powstał Komitet Opieki nad Kopcem Józefa Piłsudskiego działający przy Towarzystwie Miłośników Historii i Zabytków Krakowa.

Całość wystawy kończy się na 1991 r., kiedy Kopiec Józefa Piłsudskiego został zwieńczony repliką granitowej płyty z krzyżem legionowym oraz świętem 11 listopada, na które pod Kopiec przybyło Wojsko Polskie.

Ciekawym, a nawet wzruszającym elementem wystawy są przeprowadzone wywiady. W części poświęconej genezie Kopca można wysłuchać wspomnień osób, które jako dzieci brały udział w tej wielkiej akcji poruszającej całe społeczeństwo. Pomimo upływu tak wielu lat są to żywe i barwne opowiedziane historie. Do drugiej grupy zaliczają się rozmowy z osobami, które w latach 80. czynnie angażowały się w ratowanie Kopca przed dewastacją. Konspiracyjne działania przy jego – jak wspominają sami zaangażowani – „partyzanckiej” odbudowie jednoczyły całe środowisko opozycyjne.

Wystawa jest czynna do 27 stycznia 2019 r. w oddziale Dom Zwierzyniecki przy ul. Królowej Jadwigi 41.

Justyna Kutrzeba
Kuratorka wystawy
Muzeum Historyczne Miasta Krakowa

Rada w pracy

Podczas czterech ostatnich sesji siódmej kadencji Rady Dzielnicy III podjęto 25 uchwał.

Rada Dzielnicy III podjęła następujące decyzje finansowe:

1. Dokonała korekty rozdysponowania środków wydziałowych do dyspozycji Dzielnicy III na 2018 r. m.in.:

- a) przeniosła środki:
 - 6 000 zł z „Budowy skweru sportowego przy ul. Chałupnika” na „Remonty dróg i chodników”, 4 000 zł z „Budowy skweru sportowego przy ul. Chałupnika” na „Druk, kolportaż i ekspozycja plakatów informacyjnych Dzielnicy III”, 500 zł z „Doposażenie i remont tablic” na „Zakup cebulek kwiatów ozdobnych”;
 - b) zmieniła zakres zadania „Ul. Ułanów - remont chodnika równoległego do ogrodzenia przychodni na odcinku od bocznej bramy wejściowej do szkoły” na „Ul. Ułanów - remont chodników”;
 - c) anulowała zadanie „KS Prądniczanka Kraków droga do sukcesu – holenderska szkoła rozwoju młodego sportowca” i przeniosła pochodzącego z niego kwoty: 6 200 zł na „Druk, kolportaż i ekspozycja plakatów informacyjnych Dzielnicy III” oraz 3 800 zł na „Remonty dróg i chodników”;
 - d) wprowadziła na listę rankingową zadanie „Ul. Powstańców 38 - remont chodnika” w ramach budowy, modernizacji i prac remontowych miejskiej infrastruktury drogowej.

2. W ramach korekty podziału środków na „Obsługę Dzielnic” w 2018 r. przeniosła kwoty 60 zł z „Składek na ubezpieczenia społeczne” i 800 zł z „Opłat z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych” na „Zakup materiałów i wyposażenia” - kwota 660zł oraz „Zakup usług remontowych” - kwota 200 zł.

3. Dokonała zmiany zakresu zadań w ramach korekty rozdysponowania środków wydziałowych do dyspozycji Dzielnicy III na 2019 r.:

- a) „Rozbudowa ul. Białych Brzóz wraz z budową miejsc parkingowych” na „Rozbudowa ul. Białych Brzóz wraz z budową miejsc parkingowych z uwzględnieniem przebudowy odcinka ul. Ostroroga - opracowanie wariantowej koncepcji oraz rozpoczęcie opracowania projektu budowlano-wykonawczego”,
- b) „Przedszkole nr 178 - malowanie klatek schodowych i inne roboty remontowe” na „Przedszkole nr 178 - malowanie sal i inne roboty remontowe”.

4. Dokonała podziału środków finansowych na „Obsługę Dzielnic” w 2019 r. na kwotę 34 000zł na następujące części:

- a) składki na ubezpieczenia społeczne - 1 200 zł,
- b) wynagrodzenia bezosobowe - 6 600 zł,
- c) zakup materiałów i wyposażenia - 9 800 zł,
- d) zakup usług remontowych - 600 zł,
- e) zakup usług pozostałych - 1 400 zł,
- f) opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych - 1 500 zł,
- g) zakup środków żywności - 900 zł,
- h) Interwencyjna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza dla Chłopców, ul. Naczelną 12 - 12 000 zł.

Rada Dzielnicy III zaopiniowała negatywnie:

1. Przedłożony Radzie Dzielnicy III wariant nr 2 koncepcji projektowej pn. „Opracowanie wariantowej koncepcji pieszo-rowerowego przejścia tunelowego pod linią kolejową nr 100 (Małą Obwodnicą Kolejową) łączącego ul. Lotniczą z ul. Raciborskiego”, jednocześnie postulując o opracowanie nowego wariantu koncepcji uwzględniającego stosunki własnościowe obszaru objętego analizą, skutkującego przesunięciem przejścia w kierunku południowym, aby:

a) ciąg pieszo-rowerowy od strony ul. Lotniczej był poprowadzony z wykorzystaniem działki nr 606 obr. 5 Śródmieście stanowiącej własność Gminy Miejskiej Kraków oraz działki nr 608 obr. 5 Śródmieście stanowiącej własność Skarbu Państwa, a nie jak zakłada koncepcja poprzez działkę nr 605/1 obr. 5 Śródmieście będącej własnością osób prawnych,

b) od strony ul. Raciborskiego były poprowadzone wydzielone (osobne) - droga dla rowerów i ciąg pieszy, będące przedłużeniem przedmiotowej ulicy w kierunku południowym, przez co takie rozwiązanie umożliwiłoby w przyszłości realizację wskazanego w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego obszaru Chałupnika - Mogilska oraz sporządzanym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego obszaru Olsza pieszo-rowerowego ciągu komunikacyjnego Chałupnika - Mogilska,

c) na wysokości tunelu poprowadzić ciąg pieszo-rowerowy w kierunku ul. Lotniczej działkami stanowiącymi własność Gminy Miejskiej Kraków, a nie jak zakłada koncepcja działką nr 771 obr. 4. Śródmieście stanowiącą własność osób prawnych.

Rada Dzielnicy III zaopiniowała pozytywnie:

1. Uznanie za pomniki przyrody dwóch dębów szypułkowych *Quercus robur* rosnących przy ul. Akacyjnej 5

2. Wniosek dotyczący rozwiązań projektowych dla zadania „Rozbudowa ul. Włodkowica”.

3. Przekształcenie Gimnazjum nr 9 w Szkołę Podstawową nr 60 im. Stanisława Wyspiańskiego, rozumianą jako samorządowa publiczna szkoła podstawową, prowadzoną przez Gminę Miejską Kraków oraz zawnioskowała o poszerzenie granic obwodu szkolnego Szkoły Podstawowej nr 60 przy zastosowaniu kryterium odległości do najbliższej placówki oświatowej.

4. Przedłużenie umowy najmu z dotychczasowym najemcą lokalu socjalnego przy ul. Macieja Miechowity 1, będącego własnością Gminy Miejskiej Kraków.

5. Wariant nr 3 koncepcji pieszo-rowerowego przejścia tunelowego pod linią kolejową nr 100 (Małą Obwodnicą Kolejową) łączącego ul. Lotniczą z ul. Raciborskiego jako najbardziej sprzyjający realizacji pod względem stosunków własnościowych, jednocześnie postulując szybkie określenie szacunkowych kosztów realizacji przedmiotowej inwestycji wg wskazanego wariantu.

Rada Dzielnicy III zawnioskowała w następujących sprawach:

1. Do Prezydenta i Rady Miasta Krakowa o wprowadzenie do Wieloletniej Prognozy Finansowej i Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Miasta Krakowa zadania inwestycyjnego Rady Dzielnicy III „Rozbudowa ul. Białych Brzóz wraz z budową miejsc parkingowych z uwzględnieniem przebudowy odcinka ul. Ostroroga”:

a) 2019 r. - opracowanie wariantowej koncepcji oraz rozpoczęcie opracowania projektu budowlano-wykonawczego - 100 000 zł,

b) 2020 r. - zakończenie opracowania dokumentacji i pozyskanie stosownych dokumentów formalno-prawnych oraz rozpoczęcie realizacji inwestycji. - 500 000 zł,

c) 2021 r. - realizacja inwestycji i rozliczenia finansowe - 900 000 zł.

2. Do Zarządu Infrastruktury Komunalnej i Transportu oraz Wydziału Architektury i Urbanistyki Urzędu Miasta Krakowa o zapewnienie ogólnodostępnych ciągów pieszych przy uzgodnieniach oraz wydawaniu pozwoleń na budowę dla nowych inwestycji pomiędzy ulicami Ostatnią, Mogilską i Łaskiewiczza w celu zapewnienia bezpiecznego przemieszczania się w kierunku ulic Ostatniej i Mogilskiej oraz połączenia ciągów z obecnie już istniejącymi.

Uchwałę podejmuje się na prośbę mieszkańców Dzielnicy III, którzy wnioskuje o możliwość przemieszczania się pieszego pomiędzy ulicami Ostatnią, Mogilską i Łaskiewiczza. Obecnie trwa intensywna zabudowa dawnej boczny kolejowej oraz terenów położonych bliżej ul. Mogilskiej, co stwarza możliwość wytyczenia chodników dla pieszych na etapie wydawania pozwoleń na budowę. Dodatkowe ciągi piesze będą dużym ułatwieniem dla mieszkańców obecnej i przyszłej zabudowy mieszkaniowej, gdyż pozwolą na bezpieczne i łatwe przemieszczanie się mieszkańców do przystanków komunikacji miejskiej, sklepów, placów zabaw, kościoła, a także na połączenie nowych ciągów z obecnie istniejącymi.

3. Do Rady Miasta Krakowa i Prezydenta Miasta Krakowa o nazwanie parku położonego przy ul. Naczelną nazwą „Ogród nad Sudołem”.

Propozycja nazwy wynika z konkursu zorganizowanego przez Radę Dzielnicy III, Miejskie Centrum Dialogu Wydziału Rozwoju Miasta Urzędu Miasta Krakowa, Zarząd Zieleni Miejskiej, Młodzieżowy Dom Kultury - al. 29 Listopada 102, Szkołę Podstawową nr 2, Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 13, Klub Sportowy Prądniczanka oraz Spółdzielnię Mieszkaniową Prądnik Czerwony, pod honorowym patronatem Wiceprzewodniczącego Rady Miasta Krakowa Dominika Jaśkowca. Nazwa jest jednocześnie atrakcyjna i nawiązuje do koncepcji parku wywodzącej się z historycznej przeszłości tego miejsca. Ponadto spotkała się ona z dużym poparciem społecznym wyrażonym w głosowaniu, przez mieszkańców, którzy w przyszłości będą mogli z tego parku korzystać.

4. Do Zarządu Infrastruktury Komunalnej i Transportu o likwidację postojów Taxi oraz zamontowanie i pomalowanie na jezdni znaków ograniczenia prędkości do 30 km/h na ul. Majora.

Uchwałę podejmuje się na prośbę mieszkańców Dzielnicy III w tym głównie mieszkańców ul. Majora i ulic przyległych. Utworzony w związku z przebudową ul. Łepkowskiego w okolicy przedszkole postój Taxi jest zbędny. Usytuowano go na parking, na którym mieszkańcy z okolicznych bloków mieszkalnych parkowali samochody. Na postoju tym praktycznie w ogóle nie stoją samochody Taxi. Zaznaczamy, że na ul. Majora koło Tesco jest drugi postój Taxi. Proponowane zamontowanie na ul. Majora znaku ograniczenia prędkości do 30 km/h (pionowego i namalowanie na jezdni znaku poziomego) ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa na tej ulicy. Należy przy tym zaznaczyć, że do tej pory ul. Majora była ulicą jednokierunkową.

5. Do Zarządu Infrastruktury Komunalnej i Transportu o postawienie na ul. Gdańskiej znaku ograniczenia prędkości do 30 km/h (pionowego i poziomego) oraz postawienie na skrzyżowaniu ul. Gdańskiej i Nadrzecznej na chodniku słupków ograniczających parkowanie.

Uchwałę podejmuje się na prośbę mieszkańców z ul. Gdańskiej. Znak ograniczenia prędkości winien być usytuowany przed wjazdem na ul. Gdańską od strony ul. Czerwonego Prądnika, jak i od strony ul. Bosaków w celu zapewnienia bezpieczeństwa pieszych i dzieci mieszkających w tym rejonie. Propozycja postawienia słupków na skrzyżowaniu ulic Gdańskiej i Nadrzecznej ma na celu zapewnienie lepszej widoczności pieszych poruszających się w tym miejscu, co obecnie jest utrudnione z uwagi na parkujące tam samochody.

6. Do Zarządu Infrastruktury Komunalnej i Transportu o zapewnienie bezpiecznego przejścia dla pieszych na ul. Łuszczkiewicza za skrzyżowaniem z ul. Sudolską oraz przesunięcie progu zwalniającego na ul. Łuszczkiewicza w kierunku ul. Sudolskiej o ok. 20 m.

Uchwałę podejmuje się na prośbę mieszkańców Dzielnicy III, w tym rodziców dzieci uczących się w Szkole Podstawowej nr 2. Na skrzyżowaniu ulic Sudolskiej i Łuszczkiewicza nie ma w ogóle chodnika i przejścia dla pieszych. Dzieci udające się do Szkoły Podstawowej nr 2 zmuszone są często przechodzić lub przebiegać przez jezdnię przed jadącymi samochodami. Jest to bardzo niebezpieczne i wymaga natychmiastowego działania służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i organizację ruchu drogowego, aby nie doszło do tragedii.

7. Do Zarządu Infrastruktury Komunalnej i Transportu o wprowadzenie na osiedlu przy ul. Jana Sabały strefy zamieszkania zgodnie z projektem nr 95/2018 przygotowanym przez Zakład Zabezpieczenia Ruchu Drogowego wraz z następującymi uwagami:

- a) rozszerzenie strefy zamieszkania na obszar pasa drogowego na odcinku od granic posesji Sabały 19 do posesji Sabały 30;
- b) rozszerzenie strefy zamieszkania o sięgacze przy ul. Sabały;
- c) wyznaczenie miejsc do parkowania po obu stronach sięgaczy przy ul. Sabały poprzez oznakowanie pionowe i poziome;
- d) wprowadzenie możliwości parkowania na rondzie przy posesjach Sabały 34, 36 i 58 lub – w przypadku braku takiej możliwości – wyłączenie ronda ze strefy;
- e) ustawienie słupków U-12c na łuku chodnika przy posesji Sabały 14;

f) ustawienie znaku D-4a „droga bez przejazdu” przy wjeździe do sięgacza przy posesji Sabały 11.

Uchwałę podejmuje się w oparciu o wyniki ustaleń i konsultacji z mieszkańcami, które odbyły się podczas spotkań 18 grudnia 2017 r. oraz 27 lutego, 22 maja i 11 października 2018 r.

8. Do Prezydenta Miasta Krakowa oraz Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Miasta Krakowa o utworzenie na terenie Dzielnicy III filii Muzeum Historycznego Miasta Krakowa upamiętniającego historię Prądnika, Rakowic i Olszy, która nosiłaby nazwę Dom Prądnika, Rakowic i Olszy, oraz przekazanie Muzeum Historycznemu Miasta Krakowa na potrzeby utworzenia Domu Prądnika, Rakowic i Olszy przez władze Miasta Krakowa nieruchomości w postaci budynków zabytkowego folwarku stanowiącej własność Gminy Miejskiej Kraków, położonej na działce nr 380/8 obr. 22 Śródmieście.

Uchwałę podejmuje się celem utworzenia instytucji kultury, której zadaniem byłoby udostępnienie mieszkańcom Krakowa bogatej spuścizny historycznej Prądnika, Rakowic i Olszy.

9. Do Prezydenta Miasta Krakowa oraz Zarządu Infrastruktury Komunalnej i Transportu o uruchomienie w okresie dnia Wszystkich Świętych dodatkowej linii autobusowej nr 888 kursującej z częstotliwością co 15 minut w godz. 8:00-19:00 oraz co 20 minut w pozostałych godzinach po trasie okrężnej: Cmentarz Batowice – Powstańców – Strzelców – Prądnik Czerwony – Strzelców – Powstańców – Majora – Dobrego Pasterza – Rondo Barei – Strzelców – Powstańców – Cmentarz Batowice.

Co roku w okresie dnia Wszystkich Świętych następuje wyłączenie ulic Majora, Łepkowskiego i Powstańców (na odcinku od ul. Majora do ul. Strzelców) z obsługi komunikacją miejską. Kursujące na co dzień przez te ulice linie autobusowe 105, 184 i 405 są kierowane na trasy objazdowe od ronda Barei przez ul. Strzelców do Cmentarza Batowice. W wyniku wprowadzanych zmian w okresie tym bez obsługi pozostają przystanki Majora, Sudolska, Powstańców i Powstańców Garaże, przez co mieszkańcy ul. Powstańców, Majora, Łepkowskiego, Nuszkievicza, Sudolskiej, Łuszczkiewicza oraz Liliowej tracą możliwość bezpośredniego dojazdu komunikacją miejską do cmentarza Batowice i Rakowice oraz do centrum miasta. Aby móc skorzystać z komunikacji miejskiej, zmuszeni są oni do pieszego pokonania ponad 1 kilometra do najbliższych przystanków Prądnik Czerwony, Strzelców lub Rondo Barei, które obsługiwane są przez linie autobusowe 105, 184 i 405, co jest szczególnie uciążliwe zwłaszcza dla osób starszych oraz niepełnosprawnych. Uruchomienie wnioskowanej linii umożliwi odpowiednią obsługę os. Prądnik Czerwony zwłaszcza z uwagi na trwający remont ul. Łepkowskiego i wypełni powstałą lukę w ofercie komunikacyjnej związanej ze zmianami tras linii autobusowych 105, 184 i 405 w okresie dnia Wszystkich Świętych.

10. Do Prezydenta Miasta Krakowa oraz Zarządu Dróg Miasta Krakowa w Krakowie o opracowanie projektu poprawy bezpieczeństwa na skrzyżowaniu ul. Celarowskiej i Gen.

Ignacego Prądzińskiego w celu rozwiązanie problemu związanego z blokowaniem chodników w tym rejonie przez parkujące na nich pojazdy.

Uchwałę podejmuje się w związku z licznymi interwencjami zgłaszanymi przez mieszkańców os. Wiśniowa. Pojazdy parkujące na chodnikach na skrzyżowaniu ul. Celarowskiej i Gen. Ignacego Prądzińskiego ograniczają widoczność kierowcom pojazdów poruszających się po wyżej wymienionych ulicach oraz uniemożliwiają swobodne poruszanie się po chodnikach pieszym, przez co zmuszeni są oni do poruszania się po jezdni, co naraża ich na potrącenie przez przejeżdżające pojazdy. W opinii mieszkańców i Rady Dzielnicy III konieczne jest opracowanie projektu poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego w tym rejonie uwzględniającego m. in. ewentualną możliwość zamontowania słupków drogowych.

11. Do Prezydenta Miasta Krakowa oraz Wydziału Kształtowania Środowiska Urzędu Miasta Krakowa o podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie wielogodzinnych postojów lokomotyw spalinowych i elektrycznych z włączonymi silnikami na stacji technicznej Kraków Olsza oraz zlikwidowanie zlokalizowanego na jej terenie miejsca mycia i odfekalniania wagonów.

Uchwałę podejmuje się w związku z licznymi interwencjami mieszkańców Starej Olszy dotyczącymi uciążliwości ze strony stacji technicznej Kraków Olsza. Mieszkańcy Starej Olszy narażeni są na hałas i spaliny emitowane podczas wielogodzinnych postojów lokomotyw na tej stacji. W „Programie ochrony środowiska przed hałasem dla Miasta Krakowa na lata 2014 -2018”, jako działanie naprawcze do podjęcia dla rejonu ul. Ptasiej i Brogi w celu poprawy stanu klimatu akustycznego, wskazano budowę ekranu akustycznego, zaś podmiotem odpowiedzialnym za jego realizację została firma PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Powyższe działanie naprawcze niestety nie zostało zrealizowane do dnia dzisiejszego przez firmę PKP PLK S.A. Mieszkańcy Starej Olszy negatywnie odnoszą się do zlokalizowanego na terenie stacji technicznej Kraków Olsza miejsca mycia i odfekalniania wagonów, a zwłaszcza zapachów wydzielających się podczas procesu czyszczenia wagonów, co w efekcie prowadzi do zwiększenia utrudnień ze strony stacji Kraków Olsza i linii kolejowej nr 100 oraz znaczne pogorszenia warunków ich życia.

Paweł Wójcik
Radny Dzielnicy III Prądnik Czerwony

W trakcie minionej już, siódmej, kadencji Rada Dzielnicy III Prądnik Czerwony w okresie od grudnia 2014 do listopada 2018 r. podjęła 388 uchwał. Można je znaleźć na stronach Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Krakowa pod adresem: http://www.bip.krakow.pl/?dok_id=48935

Uważany za obcego. Pierwszy dowódca polskiego lotniska w Rakowicach, pierwszy rektor Szkoły Orłąt w Dęblinie

Odradzająca się Niepodległa usunęła go ze stanowiska po południu w czwartek 31 października 1918 r. – w dniu, gdy Kraków zrzucał okowy zaborcze. Po ulicach miasta maszerowali żołnierze w maciejówkach i z biało-czerwonymi kokardami, którzy przejmowali z rąk austriackich kolejne koszary, gmachy i budynki rządowe. Wieszano barwy narodowe, orkiestra grała patriotyczne pieśni, połamane lub pogięte cesarskie dwugłowe orły lądowały na bruku. Z okna Collegium Novum nastąpiła defenestracja wielkiego portretu cesarza Franciszka Józefa I, który wyrzucony z okna pierwszego piętra uderzył o bruk, a zebrani tam ludzie rozszarpali płótno na strzępy, biły kościelne dzwony wtórując Zygmuntowi na Wawelu. Zmiany następowały także wokół miasta – po południu na podkrakowskie lotnisko w Rakowicach przyjechali przedstawiciele Polskiej Komisji Likwidacyjnej, aby przejąć obiekt. Dowodzący tamtejszą c. k. 10. Lotniczą Kompanią Zapasową kpt Roman Florer wydał się przybyłym niegodny zaufania – podejrzenia wzbudziło niemieckobrzmiące nazwisko oraz iście germańska służbistość. Władza nad lotniczym kompleksem trafiła więc w ręce najwyższego rangą Polaka – mechanika lotniczego sierż. Antoniego Juchy. Dotychczasowy dowódca nie oponował. Szybko podpisał oświadczenie adresowane do bryg. Bolesława Roi dowodzącego konspiracyjną POW w Krakowie: „Oddaję Panu niniejszym komendę nad lotniskiem w Rakowicach i zobowiązuję się oddać w całości dobro państwowe, pozostające pod moim zarządkiem”.

Jednak o tym, że w Krakowie nie należało oceniać narodowości po brzmieniu nazwiska świadczyły przykłady chociażby nazwiska prezydentów miasta: Dietla, Weigla, Friedleina, czy Lea, którym mimo różnych obcych korzeni nikt braku patriotyzmu zarzucić nie mógł. Okazało się, że podobnie było i z Florerem.

Mimo, że oddał dowodzenie, to jawnie pomagał swojemu byłemu podwładnemu, aby wspólnie zabezpieczyć mienie. Było to o tyle istotne, że nie wszyscy żołnierze jednostki ucieszyli się z polskiej niepodległości. Jeszcze tego samego dnia zapachniało buntem parunastu lotników i mechaników austriackich. Co gorsza, polskich żołnierzy w 160-osobowym oddziale było zaledwie 6. „Jucha, trzeba by te samoloty uniemożliwić do lotu” poradził p. o. dowódcy, potwierdzając, że nie najlepiej sobie radzi z językiem

ojczystym. Jucha cichaczem wymontował rozruszniki z silników, zaś Florer miał wystarczający autorytet, aby buntownicy pozostali w mniejszości, a większość oddziału w sto-

w rodzinnym mieście dwa lata starszego Edwarda Rydza-Śmigłego. Jednak w odróżnieniu od przyszłego marszałka, Florer związał się z wojskiem austriackim. Najpierw uczył się w Korpusie Kadetów we Lwowie, potem służył w piechocie, a parę miesięcy przed wybuchem I wojny trafił do szkoły lotniczej w Wiener Neustadt. Walczył jako obserwator lotniczy, potem jako pilot i wreszcie dowódca eskadry lotniczej na frontach serbskim, włoskim i rosyjskim. Nie dawał sobie w kaszę dmuchać – w trakcie jednej z misji ostrzelał z pistoletu, uszkodził i zmusił do lądowania samolot pilotowany przez przyszłego włoskiego asa myśliwskiego Francesco Baraccę. Przeżożeni docenili jednak nie jego celne oko i pewną rękę, ale zwłaszcza talenty menedżerskie – zmysł logistyczny, organizacyjny i sumienność. W końcu 1916 r. trafił do Krakowa, gdzie w randze kapitana objął komendę nad c. k. 10. Zapasową Kompanią Lotniczą. Jego jednostka naprawiała sprzęt, szkoliła nowych pilotów, a od wiosny 1918 r. obsługiwała pierwszą na świecie regularną lotniczą linię pocztową Wiedeń – Kraków – Lwów – Kijów – Odessa.

1 listopada na zdobytych maszynach czarne krzyże zamalowano białymi kwadratami z czerwonymi literami Z. Z jak Zwycięstwo. Były to tymczasowe znaki polskiego lotnictwa, zastąpione nieco po miesiącu biało-czerwonymi szachownicami. I tak oto podkrakowskie Rakowice stały się pierwszym lotniskiem Odrodzonej Rzeczypospolitej, które w okresie międzywojennym nazywano wprost „kolebką lotnictwa polskiego”.

Samo rakowickie lotnisko zwano wówczas „Eskadryllą Lotniczą”, „Stacją Lotniczą”, bądź „Oddziałem Lotniczym”. Gromadzili się tam piloci i personel lotniczy z c. k. wojsk, którzy wracali do ojczyzny, aby wziąć udział w dalszych walkach, tym razem pod ojczystymi znakami. Z ludzi i maszyn formowano pierwsze polskie eskadry bojowe, które już w listopadzie 1918 r. wyruszyły na wschód do walki z Ukraińcami, a inne na zachód do obserwacji ruchów czechskich wojsk na Śląsku Cieszyńskim.

W maju 1919 r., mając do dyspozycji zdobyty sprzęt i dawnych instruktorów, których część zdecydowała się pozostać w Rakowicach, Florer zorganizował I Niższą Szkołę Pilotów. Personel i kursantów zwanych z niemiecka „frequentantami” witał napis przygotowany nieco niepoprawną polszczyzną: „Kaźda chwila pogody musi zostać zuży-

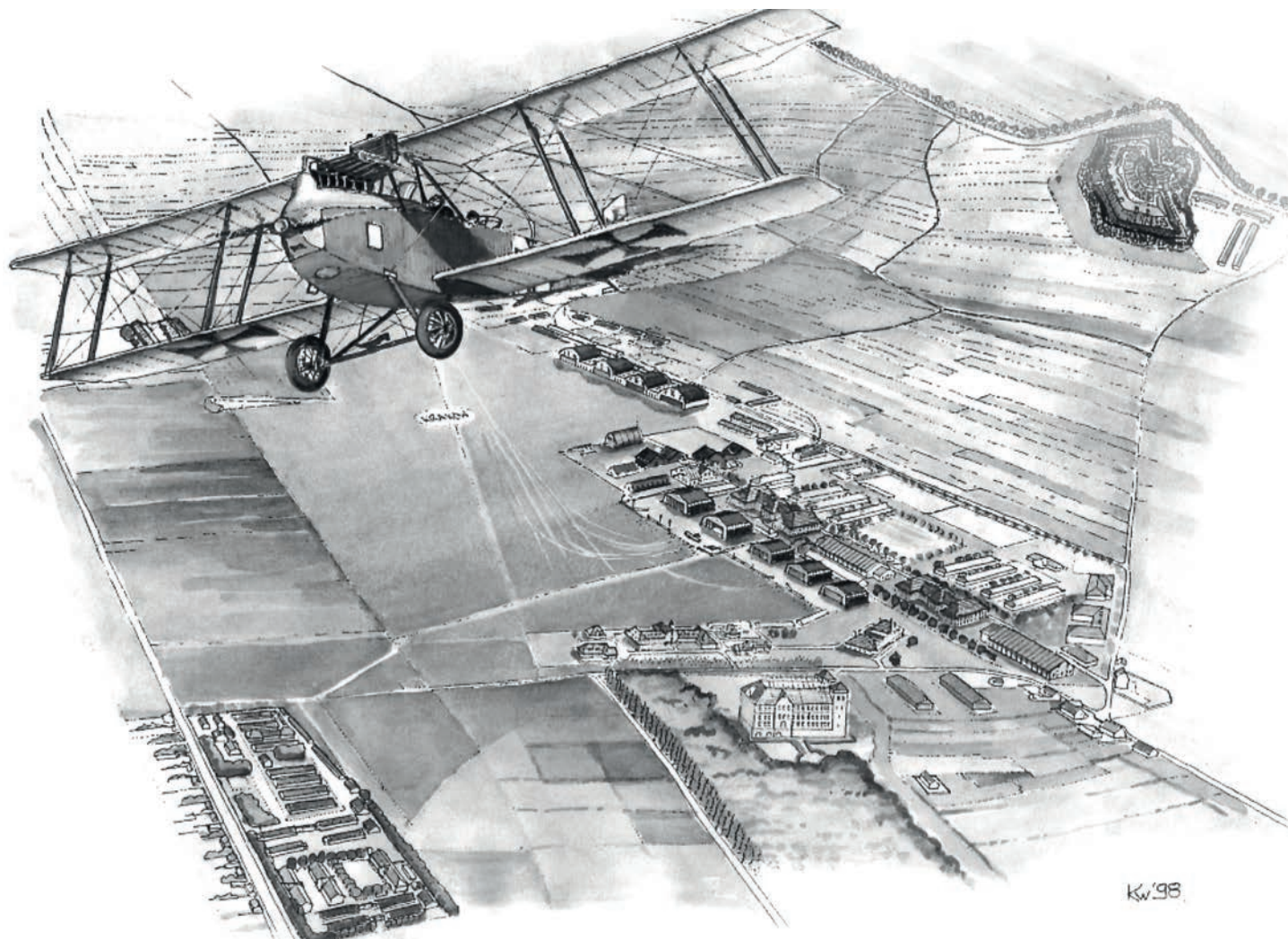
Roman Florer jeszcze w mundurze c. k. armii. Zdjęcie z arch. Muzeum Lotnictwa Polskiego

Ul. Ernesta Cieślewskiego. Dawna kancelaria na lotnisku w Rakowicach, gdzie 31 października 1918 r. Roman Florer przekazał władzę nad całym lotniskiem przedstawicielom Polskiej Komisji Likwidacyjnej z Krakowa. Obecnie budynek jest w rękach prywatnych. Fot. Mateusz Drożdż

sunku do nowej władzy opowiedziała się życzliwie lub przynajmniej neutralnie. Pod wieczór sytuacja została opanowana – nadeszło wsparcie w postaci oddziału z Krakowa, który obsadził najważniejsze budynki. Tym samym cały lotniczy kompleks składający się z koszar lotniczych, magazynów, warsztatów, hangarów, składów paliwa, smarów, części zamiennych oraz ok. 50 samolotów był gotowy do służby Rzeczypospolitej.

Następnego dnia Romana Florera przywrócono do władzy. U zarania odradzającej się Rzeczypospolitej miał 30 lat. Urodził się 14 marca 1888 r. w Brzeżanach na Podolu,

Rakowickie lotnisko późnym latem 1918 r. U góry leci szkolny samolot Hansa Brandenburg B. I z oznaczeniami lotnictwa austro-węgierskiego. W prawym górnym rogu widoczny jest nieistniejący już dzisiaj fort Pszorna, po którym przebiega dzisiaj al. Jana Pawła II, choć na wprost bez widocznego na rysunku objazdu wokół budynku. U dołu mamy obecny budynek liceum ojców Pijarów, w lewym dolnym rogu dawne koszary przy ul. Dobrego Pasterza – obecnie w powstają tam kolejne bloki ciągnące się od ronda Stanisława Barei ku Parkowi Wodnemu. Nad budynkiem pijarskim widać kompleks lotniczo-kawaleryjski, który rozbudowany w okresie międzywojennym zachował się do dzisiaj i leży między ulicami Akacyjową, Ułanów, Spadochroniarzy i Ernesta Cieślewskiego. Pod kołami samolotu widać pole wzlotów po którym przebiega obecnie al. Gen. Tadeusza Bora-Komorowskiego. Akwarela autorstwa dr. inż. arch. Krzysztofa

kowana. Każdy frekwentant powinien się starać, aby jak najprędzej szkołę ukończyć". Pospiech był potrzebny – trwała już wojna z bolszewikami, a armia potrzebowała lotników. W Rakowicach swoje umiejętności pilotażu zdobyli przyszły dyrektor PLL LOT Wacław Makowski, literat Janusz Meissner oraz 82 ich kolegów.

Właśnie lotnicze szkolnictwo było żywiołem i przeznaczeniem Florera. Już jako pułkownik w Toruniu organizował Szkołę Obserwatorów i Strzelców Lotniczych, a przy okazji także tamtejszy 4. Pułk Lotniczy. Potem od 1925 r. dowodził Oficerską Szkołą Lotnictwa w Grudziądzu, którą w 1927 r. przeniesiono do Dębina i przemianowano na Szkołę Podchorążych Lotnictwa. Był jej pierwszym komendantem i rektorem.

Sam Florer cieszył się wielkim autorytetem i przewidywał. Był niestychanie uczciwy i trzymał się przepisów – do rodziny, która pozostała w Toruniu, jeździł wyłącznie koleją, bo regulamin pozwalał na bezpłatne skorzystanie ze służbowego samolotu do celów prywatnych tylko raz na pół roku. Nadal przytrafiały mu się za to lapsusy językowe. Jedno z powitań kur-

santów zakończył: „Pamiętajcie, podchorążowie: w zdrowym ciele – zdrowe ciele!”.

Wiosną 1929 r. nagle i niespodziewanie został odwołany z Dębina i przeniesiony do cywila. W sumie dotąd nie wiadomo dlaczego. Pracował w stołecznej drukarni i w fabrykach. W 1938 r. wyemigrował na Śląsk, a po wybuchu wojny znalazł się w Warszawie, gdzie przeżył powstanie. Po wojnie z majątkiem, który mieścił się w plecaku, Florer wraz z żoną powrócili na Śląsk i pracowali jako zwykły technik w zakładach azotowych. Majątku nie dorobił się – w 1969 r. w podaniu do lokalnych władz pisał: „Obecnie mam 81 lat, a chora żona wymaga leczenia zagranicznymi lekarami, na co nasze zasoby nie wystarczają”... Zmarł 6 listopada 1973 r. w Gliwicach, przeżywszy żonę Wandę o niecałe 4 lata.

Jako pierwsi o należną mu pamięć upomnieli się jego koledzy – emerytowani lotnicy. Krakowski Klub Seniorów Lotnictwa tuż po jego śmierci zawnioskował do Miejskiej Rady Narodowej w Krakowie o nadanie którejś z ulic imienia płk. Romana Florera. W 1977 r. taką nazwę nadano ulicy w pobliżu dawnego krakowskiego lotniska. Leży w Czyżynach, jest

to ulica odchodząca od ul. Izzydora Stella-Sawickiego i prowadząca ku akademikom Politechniki Krakowskiej. Druga ulica upamiętniająca lotnika znajduje się w Dęblinie.

W 2018 r. główne uroczystości setnej rocznicy powstania lotnictwa polskiego miały miejsce w Poznaniu – na lotnisku zajęтым dopiero w styczniu 1919 r. Przypomniano o wielkich zasługach lotników wielkopolskich, którzy ofiarnie i skutecznie walczyli w obronie wolności i granic Niepodległej. O płk. Romanie Florerze, który tworzył i kładł podwaliny pod chwałę Polskich Skrzydeł było zdecydowanie ciszej. Trudno się dziwić, skoro w sierpniu 2018 r. również najwyższa obecna władza nie pamiętała o nim w trakcie uroczystości w Dęblinie. O Romanie Florerze, pierwszym komendantem Szkoły Orłąt, ani o pierwszym wyzwolonym lotniku Rzeczypospolitej w Rakowicach pod Krakowem nie wspominał ani minister obrony narodowej, ani prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, pochodzący przecież z Krakowa.

Mateusz Drożdż
Radny Dzielniczy III Prądnik Czerwony

Statuetki dla laureatów I, II i III miejsca ufundowane przez Przewodniczącego Rady Miasta Krakowa Dominika Jaśkowca

Nagrody dla laureatów i wyróżnionych ufundowane przez organizatorów i patronów honorowych konkursu

Powitanie gości przez dyrektora Muzeum Lotnictwa Polskiego Krzysztofa Radwana

Gratulacje dla uczestników składu Przewodniczący Rady Miasta Krakowa Dominik Jaśkowiec

Zaproszeni laureaci i wyróżnieni, którzy...

... przybyli wraz z rodzicami

Nagrody wręczali (od prawej): wicedyrektor Biblioteki Kraków Izabela Ronkiewicz-Braġiel, Przewodniczący Rady Miasta Krakowa Dominik Jaśkowiec, wiceprzewodniczący Rady Dzielnicy III Prądnik Czerwony Mateusz Drożdż

Pamiętkowe zdjęcie laureatów, wyróżnionych wraz z organizatorami i patronami honorowymi.

14 - 18.01.2019
21 - 25.01.2019

WARSZTATOWA ZIMA W MDK

Zapisy od 2 do 7 stycznia 2019 w sekretariacie MDK

**FERIE W MDK
W TYM ROKU**

W INNEJ FORMULE!

**W ofercie warsztatowej znajdują się zajęcia z: plastyki, śpiewu, akrobatyki i tańca oraz zajęcia dla Akademii Dziecięcej "Bombolino".
Szczegółowy harmonogram dostępny będzie od 13 grudnia 2018 na stronie internetowej:
www.mdkna102.krakow.pl**